Lietas arhīva Nr. K73-1186-19/45
ECLI:LV:ZRT:2019:0516.15840002018.1.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Tukumā 2019.gada 16.maijā

Zemgales rajona tiesa,
tiesnese A.Kasakovska,
piedaloties prokurorei M.Dārziņai,
aizstāvei G.Avotiņai,
izskatīja atklātā tiesas sēdē krimināllietu

/pers. B/, personas kods /personas kods/, apsūdzībā pēc Krimināllikuma 177.panta pirmās daļas.

Aprakstošā daļa

/pers. B/ izdarīja svešas mantas iegūšanu ar viltu (krāpšana) un svešas mantas iegūšanas ar viltu mēģinājumu.

Laika posmā no 2017.gada maija līdz 2018.gada jūnijam, /pers. B/, nolūkā ar viltu iegūt svešu mantu, valsts pabalstu, zinot, ka SIA "/nosaukums/" reģ. Nr./reģistrācijas numurs/, neveic saimniecisko darbību, SIA "/nosaukums/" amatpersonas /pers. C/ (*/pers.C/*) vārdā Valsts ieņēmuma dienestā Elektroniskās deklarēšanas sistēmā (turpmāk – EDS) iesniedza ziņojumus par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un riska valsts nodevu pārskata mēnesī (turpmāk – Darba devēja ziņojumi), kurās kā darba ņēmējus norādīja sevi un citas personas, – /pers. E/, /pers. F/, kuras nav bijušas darba attiecībās ar SIA "/nosaukums/". /pers. B/ deklarēja savu un citu personu atalgojumus, par kuriem netika veiktas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas.

/pers. B/ deklarēja sev atalgojumus par 2017.gada maiju – 2000 *euro,* par 2017.gada jūniju, jūliju un augustu ik mēnesi – 4000 *euro*, par 2017.gada septembri, oktobri ik mēnesi – 2800 *euro*, par 2017.gada novembri – 4800 *euro*, par 2018.gada martu – 4000 *euro*, par 2018.gada aprīli – 2000 *euro*.

/pers. B/ zinot, ka faktiski nav strādājis un guvis ienākumus SIA "/nosaukums/" tādā apmērā, kā norādīts iesniegtajos Darba devēja ziņojumos un atbilstošā apmērā nav veiktas valsts obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas, 2018.gada 27.februārī un 2018.gada 10.martā elektroniski iesniedzot Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrā (turpmāk – VSAA) iesniegumus slimības pabalsta piešķiršanai, pielietojot viltu, apzināti maldināja aģentūras darbiniekus, kā rezultātā, pamatojoties uz VSAA 2018.gada 12.marta un 2018.gada 13.marta lēmumiem /pers. B/ par laika periodu no 2018.gada 26.februāra līdz 2018.gada 18.martam tika aprēķināts un nepamatoti no valsts sociālā budžeta līdzekļiem izmaksāts slimības pabalsts 946,24 EUR apmērā pēc SIA "/nosaukums/" uzrādītiem ienākumiem.

/pers. B/, zinot to, ka /pers. E/ faktiski nav strādājusi un nav guvusi ienākumus SIA "/nosaukums/", EDS iesniegtajos SIA "/nosaukums/" Darba devēja ziņojumos norādīja kā darba ņēmēju /pers. E/ par laika periodu no 2017.gada maija līdz 2017.gada novembrim (ieskaitot) un deklarēja /pers. E/ atalgojumu par 2017.gada maiju – 1000 *euro*, par 2017.gada jūniju, jūliju ik mēnesi – 2000 *euro*, par 2017.gada augustu – 1600 *euro,* par 2017.gada septembri – 1800 *euro*, par 2017.gada oktobri – 1000 *euro* un par 2017.gada novembri – 2000 *euro*, par kuriem netika veiktas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas. VSAA, būdami maldināti par patiesajiem /pers. E/ ienākumiem, pamatojoties uz VSAA 2017.gada 11.septembra, 2018.gada 31.janvāra un 2018.gada 19.marta lēmumiem, /pers. E/ par laika periodu no 2017.gada 18.augusta līdz 2017.gada 27.augustam, no 2017.gada 4.decembra līdz 2018.gada 8.janvārim un no 2018.gada 13.marta līdz 2018.gada 18.martam, nepamatoti izmaksāja slimības pabalstus 566,61 *euro* pēc SIA "/nosaukums/" uzrādītiem ienākumiem.

Tādā veidā /pers. B/ izkrāpa no VSAA par labu /pers. E/ 566,61 *euro*.

/pers. B/, zinot, ka /pers. F/ faktiski nav strādājusi un nav guvusi ienākumus SIA "/nosaukums/", EDS iesniegtajos SIA "/nosaukums/" Darba devēja ziņojumos norādīja kā darba ņēmēju /pers. F/ par laika periodu no 2017.gada maija līdz 2017.gada septembrim (ieskaitot) un deklarēja /pers. F/ atalgojumu par 2017.gada maiju – 2500 *euro*, par 2017.gada jūniju – 4500 *euro*, par 2017.gada jūliju – 3000 *euro*, par 2017.gada augustu –1700 *euro*, par 2017.gada septembri – 200 *euro,* par kuriem netika veiktas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas.

VSAA neiekļāva /pers. F/ maternitātes un vecāku pabalsta aprēķinā ienākumus no SIA "/nosaukums/" un /pers. F/ netika izmaksāts maternitātes un vecāku pabalsts 12 182,76 *euro* apmērā no /pers. B/ gribas neatkarīgu iemeslu dēļ.

Tādā veidā /pers. B/ mēģināja izkrāpt no VSAA par labu /pers. F/ 12 182,76 *euro.*

/pers. B/ krāpniecisko darbību rezultātā valsts budžetam nodarīti materiālie zaudējumi 1512,85 *euro,* un /pers. B/ mēģināja izkrāpt 12 182,76 *euro*.

Ar savām darbībām apsūdzētais /pers. B/ izdarīja Krimināllikuma 177.panta pirmajā daļā paredzētu noziedzīgu nodarījumu.

Motīvu daļa

Tiesas sēdē apsūdzētais /pers. B/ pilnīgi atzina savu vainu viņam inkriminētajās darbībās, pieteica lūgumu neizdarīt pierādījumu pārbaudi tiesas izmeklēšanā.

Tiesai pēc lietas materiālu pārbaudes nav šaubu par apsūdzētā vainīgumu, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499.pantu, tiesa pieņēma lēmumu neizdarīt pierādījumu pārbaudi tiesas izmeklēšanā.

/pers. B/ darbības pareizi kvalificētas pēc Krimināllikuma 177.panta pirmās daļas kā svešas mantas iegūšana ar viltu (krāpšana).

Saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta otro daļu, tiesa, nosakot soda veidu, ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, kā arī vainīgā personību. Savukārt, atbilstoši normas trešajai daļai, nosakot soda mēru, tiesa ņem vērā atbildību mīkstinošus un pastiprinošus apstākļus.

Saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta nosacījumiem Krimināllikuma 177.panta pirmajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums klasificējams kā mazāk smags noziegums, par kuru šī panta sankcija paredz piemērot brīvības atņemšanu uz laiku līdz trim gadiem vai īslaicīgu brīvības atņemšanu, vai piespiedu darbu, vai naudas sodu.

Ar IeM Informācijas centra Sodu reģistra izziņu pierādīts, ka /pers. B/ agrāk nav tiesāts (lietas 1.sējuma 240.lapa).

No /pers. B/ paskaidrojumiem tiesas sēdē secināms, ka viņš ir nodarbināts pie vairākiem darba devējiem, /pers. B/ apgādībā ir 2017.gadā dzimušais bērns (lietas 1.sējuma 243.lapa).

Tiesa uzskata, ka /pers. B/ par izdarīto noziedzīgo nodarījumu nosakāms likumā paredzētais vieglākais no soda veidiem, naudas sods.

Vērtējot ziņas par /pers. B/ personu, tiesa secina, ka šāds sods var visefektīvāk sasniegt Krimināllikuma 35.pantā definēto soda mērķi: aizsargāt sabiedrības drošību, atjaunot taisnīgumu, sodīt vainīgo personu, panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas.

Ziņas par apsūdzētā personu, noziedzīgā nodarījuma apstākļi, liecina, ka nav samērīgi noteikt citu, bargāku soda veidu.

Atbilstoši Krimināllikuma 40.panta ceturtajai daļai tiesa novērtē /pers. B/ iespējas nekavējoties samaksāt naudas sodu vai gūt paredzamus ienākumus, kas viņam ļautu likumā noteiktajā laikā samaksāt uzlikto naudas sodu.

Kā /pers. B/ atbildību mīkstinošus apstākļus izdarītajā noziedzīgajā nodarījumā saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu, tiesa vērtē to, ka apsūdzētais ir savu vainu vaļsirdīgi atzinis un izdarīto nožēlo, noslēdzis izlīgumu ar cietušo, saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 3.punktu – ka labprātīgi atlīdzinājis cietušajam kaitējumu.

Tiesa ņem vērā, ka apsūdzētais izmantojis Kriminālprocesa likuma 21.pantā paredzētās tiesības uz sadarbību, veicinājis procesa norisi, piesakot lūgumu neizdarīt pierādījumu pārbaudi tiesas izmeklēšanā, kas vērtējama kā attieksme pret apsūdzību.

Tiesa nekonstatē Krimināllikuma 48.pantā paredzētos apsūdzētā atbildību pastiprinošos apstākļus.

Izvērtējot šos apstākļus, tiesa secina, ka saskaņā ar Krimināllikuma 41.panta otrās daļas 2.punktu naudas sods nosakāms minimālajā, piecu Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu apmērā.

Tiesa uzskata, ka nav apmierināms apsūdzētā un aizstāves lūgums par /pers. B/ atbrīvošanu no kriminālatbildības, piemērojot Krimināllikuma 58.panta otro daļu.

Krimināllikuma 58.panta otrā daļa noteic, ka personu, kas izdarījusi […] mazāk smagu noziegumu, […], var atbrīvot no kriminālatbildības, ja ir izlīgums ar cietušo vai viņa pārstāvi un persona pēdējā gada laikā nav tikusi atbrīvota no kriminālatbildības par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, noslēdzot izlīgumu, un pilnīgi novērsusi ar izdarīto noziedzīgo nodarījumu radīto kaitējumu vai atlīdzinājusi nodarīto zaudējumu.

Tiesa secina, ka pastāv Krimināllikuma 58.panta otrajā daļā, Kriminālprocesa likuma 379.panta pirmās daļas 2.punktā noteiktie kritēriji, proti, /pers. B/ izdarījis mazāk smagu noziegumu, izlīdzis ar cietušo, atlīdzinājis VSAA nodarīto materiālo zaudējumu (lietas 2.sējuma 8.,9., 15.lapa). Tomēr, pastāvot noteiktajiem kritērijiem, šīs materiālās un procesuālās normas paredz procesa virzītāja tiesību, nevis pienākumu atbrīvot personu no kriminālatbildības.

Uz to norādīts arī Latvijas Republikas Augstākās tiesas 2008.gada tiesu prakses apkopojumā "Tiesu prakse kriminālprocesa izbeigšanā un personas atbrīvošanā no kriminālatbildības, pamatojoties uz cietušā un apsūdzētā izlīgumu," akcentējot, ka ņemot vērā, ka atbrīvošana no kriminālatbildības ir procesa virzītāja tiesības, nevis pienākums, pieņemot šādu lēmumu, jāievēro ne tikai konkrētā likuma norma, bet jāvadās arī pēc vispārējiem tiesību principiem, jāvērtē visi lietā konstatētie apstākļi to kopumā un savstarpējā saistībā."(*skat*. *http://www.at.gov.lv/lv/judikatura/tiesu-prakses-apkopojumi/kriminaltiesibas 29.-30., 58.lapa)*.

Tiesa vērtē aizstāvības argumentus par iespējamo /pers. B/ nodarbinātības ierobežojumu. Tomēr, tiesas ieskatā, konkrētajā lietā, novērtējot visus lietas apstākļus, ar noziedzīgo nodarījumu apdraudētās intereses, nozieguma objektu, no valsts speciālā budžeta izkrāptās naudas apmēru, krāpšanas mēģinājuma apmēru, /pers. B/ atbrīvošana no kriminālatbildības neatbilstu krimināltiesisko attiecību taisnīga noregulējuma principam.

Rezolutīvā daļa

Ievērojot Kriminālprocesa likuma 511., 512., 520., 527., 528., 529., 530., 531. pantu,

tiesa

nosprieda

/pers. B/ atzīt par vainīgu pēc Krimināllikuma 177.panta pirmās daļas un sodīt ar naudas sodu piecu Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu – 2150 *euro* (divi tūkstoši simts piecdesmit *euro*) apmērā.

Noteikt /pers. B/ naudas soda samaksu 30 dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas, maksājumu apliecinošu dokumentu iesniedzot Zemgales rajona tiesā.

/pers. B/ piemēroto drošības līdzekli, dzīves vietas maiņas paziņošana, negrozīt.

Spriedumu daļā par piespriesto sodu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā 10 dienu laikā no pilna sprieduma pieejamības dienas, 2019.gada 10.jūnija, sūdzību vai protestu iesniedzot Zemgales rajona tiesā.

Tiesnese A.Kasakovska